

Posudek diplomové práce Bc. Veroniky Bolgáčové - **Jmenné tvary adjektiv v rukopisech Dalimilovy kroniky**

Základní cíl předložené diplomové práce, formulovaný v jejím úvodu, byl zjistit, nakolik se v textových pramenech Dalimilovy kroniky projevuje ústup jmenných tvarů adjektiv a jejich náhrada tvary složenými. Z tohoto základního cíle lze odvodit cíle dílčí – popsat situaci v subsystému, jak ji dokládá zkoumaný materiál, a zjistit faktory z různých jazykových rovin, které mohly omezovat tvorbu a užití jmenných tvarů. Na základě teoretických poznatků o dané problematice a znalosti současného systému diplomantka stanovila hypotézy, které chtěla svou analýzou získaného materiálu ověřit.

Uvádí je v úvodu své práce. Předpokládá převažující, ale ne jediné zastoupení adjektiv náležejících k deklinaci jmenné o-, a-kmenové, převažující, ale ne jediné uplatnění jmenných tvarů ve funkci jmenné části predikátu verbonominálního a s tím související nejčastější výskyt formy nominativu, neexistenci slovotvorného omezení adjektiv, která tvoří jmenné tvary. Vzhledem k tomu, že materiálovou základnu zkoumání tvořil soubor všech doložených adjektiv (autorka vycházela ze zpracovaného indexu slov a tvarů textových pramenů Dalimilovy kroniky), byl formulován i předpoklad nestejně četnosti výskytu jmenných tvarů v různých rukopisech.

Teoretická část práce obsahuje dvě kapitoly. První shrnuje poznatky o edicích Dalimilovy kroniky a uvádí názory na vzájemné vztahy doložených pramenů, k nimž došla ve své badatelské práci N. Kvítková. Druhá obsahuje výklad o adjektivech ve staročeštině, jak je podáván v dostupných historických mluvnicích. Již tyto části práce ukazují na její základní nedostatky – na neujasněnou kompozici, neobratné stylizace, nedostatečnou závěrečnou korekturu textu, jejímž důsledkem jsou chyby (omyly), jako např. zlomy místo zlomky (s. 9), chybějící tečka za větou (s. 9).

Analytická část (tak zní název stěžejní části diplomové práce) předkládá rozsáhlý a detailní rozbor materiálu. Diplomantka usiluje o komplexní posouzení jmenných tvarů adjektiv, proto představuje výsledky rozboru ze všech zvolených hledisek (morfologického, syntaktického a slovotvorného). Zároveň sleduje konkurující vyjádření jinými jazykovými prostředky, jak je na tomtéž místě kroniky dokládají různé prameny. Zvolený rozsah analýzy i komplexní přístup k ní je bezesporu velmi náročný – vyžaduje teoretickou připravenost i schopnost posoudit a hodnotit staročešské jazykové prostředky v kontextu konkrétního textu i v kontextu staročešského jazykového systému. Je proto pochopitelné, že se diplomantka při vymezení

analyzovaného jazykového jevu opírala vždy o jeden teoretický pramen, aniž ho jakkoli zhodnotila, a že v některých případech uvádí i poučení, které je z hlediska její práce nadbytečné (např. poučení o adjektivech tvořených příponou –ný na str. 48). Vcelku je provedená analýza správná, chyby svědčí spíše o nepozornosti či spěchu v závěrečné fázi zpracování práce (např. označení sufixu –ský na str. 49 nebo údaj o posesivní formě adjektiva biskupský na téže straně).

V závěrečné kapitole je předloženo shrnutí – bohužel právě tato kapitola se jeví jako nejméně propracovaná, kompozičně a stylisticky ne zcela zvládnutá. Lze vyčíst, že stanovené hypotézy byly potvrzeny – přesto by bylo vhodné, aby diplomantka při obhajobě jasně formulovala odpověď na základní otázky:

V čem zkoumaný materiál dokládá shody a v čem rozdíly staročeského a novočeského subsystému adjektiv? Které omezující faktory pro tvorbu a užití jmenných tvarů materiál prokázal?

Nakolik se v různých textových pramenech kroniky projevuje tendence ústupu jmenných tvarů?

Kromě toho je třeba, aby diplomantka vysvětlila, co je podvojně číslo (str. 54) a ke kterému slovo tvornému typu zařazuje novočeské adjektivum mocný (srov. závěr na str. 55).

Celkově konstatuji že práce splnila zadaný úkol, prokázala autorčinu schopnost samostatně a v podstatě správně provést analýzu staročeského jazykového materiálu a na jejím základě vyvodit odpovídající závěry, byť převážně jen kvantitativní. Výsledná úroveň práce je snížena nepropracovaností kompozice (jedná se zejména o kompozici jednotlivých kapitol, případně podkapitol, např. kapitola Prameny), neobratnými stylizacemi (např. na str. 11, 12, 24, 37, někdy jsou údaje formulovány jako poznámky - str. 12) a především nedostatečnou závěrečnou korekturou celého textu (objevuje se špatný přepis dokladů, chybějící mezery za slovy, záměna spojovníku a pomlčky apod.). K nedostatkům patří také chybějící informace o způsobu uvádění dokladů.

Přes uvedené výhrady a především vzhledem k náročnosti zvolené problematiky a samostatnosti zpracování práci doporučuji k obhajobě. Navrhuji hodnocení
v e l m i d o b ř e.

V Plzni 14. 5. 2014

PhDr. Eva Pasáčková, CSc., vedoucí práce